

**WIEDZA
IDEOLOGIA
WŁADZA**

WIEDZA IDEOLOGIA WŁADZA

O SPOŁECZNEJ FUNKCJI UNIWERSYTETU
W SPOŁECZEŃSTWIE RYNKOWYM

redaktor naukowy
Piotr Żuk

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2012

Recenzent:

dr hab. Ryszard Cichocki

profesor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza

Redaktor prowadząca:

Anna Raciborska

Redakcja:

Magdalena Pluta

Korekta:

Joanna Barska

Projekt okładki i stron tytułowych:

Katarzyna Juras

Copyright © by Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o.,
Warszawa 2012

ISBN 978-83-7383-576-4

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Krakowskie Przedmieście 62, 00-322 Warszawa
tel./fax 22 826 59 21, 22 828 95 63, 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej, w. 105, 108
e-mail: info@scholar.com.pl
<http://www.scholar.com.pl>

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)

Druk i oprawa: Wojskowa Drukarnia w Łodzi Sp. z o.o.

Spis treści

Piotr Żuk

WSTĘP. OD UNIWERSYTETU W BOLONII DO MAKDONALDYZACJI SZKOLNICTWA WYŻSZEGO	9
---	----------

CZĘŚĆ I

NIEBEZPIECZNE ZWIĄZKI

Michał Kozłowski

KRES NAUK SPOŁECZNYCH?	17
---	-----------

Piotr Żuk

MIEDZY REPRODUKCJĄ A EMANCYPACJĄ. O WIEDZY AKADEMICKIEJ W SPOŁECZEŃSTWIE PÓŁPERYFERYJNEGO KAPITALIZMU	28
--	-----------

Łukasz Afeltowicz

MIEDZY POZNAWCZYM ZAMKNIĘCIEM A UPOLITYCZNINIEM NAUKI. O ROLI REKOMENDACJI PRAKTYCZNYCH W NAUKACH SPOŁECZNYCH	42
--	-----------

Sławomir Czapnik

CZTEREJ JEŹDŹCY APOKALIPSY POLSKIEJ NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO: UTOWAROWIENIE, TECHNOKRATYZACJA, ALIENACJA I KONFORMIZM	73
--	-----------

Wojciech Woźniak

UŻYCIE I NADUŻYCIE NAUK SPOŁECZNYCH. PRZYPADEK MERYTOKRACJI	97
--	-----------

CZĘŚĆ II

POKRĘTNE ŚCIEŻKI I RÓŻNE LOSY

Paweł Rudnicki

EDUKACJA W WARUNKACH POLSKIEGO NEOLIBERALIZMU – REFLEKSJE OKOŁOPEDAGOGICZNE	121	5
--	------------	----------

<i>Magdalena Matysek-Imielińska</i>	
NAUKI HUMANISTYCZNE WOBEC RACJONALNOŚCI NAUKOWO-TECHNICZNEJ. O PEWNYM IRONICZNYM PROGRAMIE WOLFA LEPENIESA I ULRICHA BECKA	145

<i>Iwona Taranowicz</i>	
BEZPOWROTNIE UTRACONA NIEWINNOŚĆ? SOCJOLOGIA W KLESZCZACH TECHNICZO-MEDYCZNYCH RACJONALIZACJI	162

<i>Marek Nowak</i>	
TOWARZYSTWO NAUKOWE, NGO CZY KORPORACJA ZAWODOWA, A MOŻE W OGÓLE COŚ INNEGO?	182

CZĘŚĆ III

UNIwersytet w nowych czasach

<i>Przemysław Pluciński</i>	
UNIwersytet i duch epoki. WĄTPLIWOŚCI WOKÓŁ STAREJ IDEI W NOWYCH KONTEKSTACH	197

<i>Tomasz Szkudlarek</i>	
ROBOTNICY WIEDZY I EDUKACJA AKADEMICKA	215

<i>Oskar Szwabowski</i>	
UNIwersytet jako fabryka	238

<i>Maria Mendel</i>	
UNITENTORIUM LEPSZY UNIwersytet jest gdzie indziej, bliżej	256

<i>Max Horkheimer</i>	
ODPOWIEDZIALNOŚĆ I STUDIA	267

NOTY O AUTORACH	285
----------------------------------	------------

TABLE OF CONTENTS
Knowledge, Ideology, Power:
On the Social Function of University in the Market Society
 edited by PIOTR ŻUK

Piotr Żuk

INTRODUCTION. FROM THE UNIVERSITY OF BOLOGNA TO McDONALDIZATION OF HIGHER EDUCATION	9
--	----------

PART 1. THE DANGEROUS LIAISONS

Michał Kozłowski

<i>THE END OF SOCIAL SCIENCES?</i>	<i>17</i>
--	-----------

Piotr Żuk

BETWEEN REPRODUCTION AND EMANCIPATION. OF ACADEMIC KNOWLEDGE IN THE SOCIETY OF SEMI-PERIPHERAL CAPITALISM	28
--	-----------

Łukasz Afeltowicz

BETWEEN COGNITIVE CLOSENESS AND POLITICIZATION OF SCIENCE. OF THE ROLE OF PRACTICAL RECOMMENDATIONS IN SOCIAL SCIENCES	42
---	-----------

Sławomir Czapnik

FOUR HORSEMEN OF THE APOCALYPSE OF THE POLISH SCIENCE AND HIGHER EDUCATION: COMMODIFICATION, TECHNOCRATIZATION, ALIENATION AND CONFORMISM	73
--	-----------

Wojciech Woźniak

USE AND ABUSE OF SOCIAL SCIENCES. THE CASE OF MERITOCRACY	97
--	-----------

PART 2. WINDING ROADS AND VARIOUS FATES

Paweł Rudnicki

EDUCATION IN THE CONDITIONS OF THE POLISH NEOLIBERALISM – PEDAGOGY-RELATED REFLECTIONS	121	7
---	------------	----------

Magdalena Matysek-Imielińska

**THE HUMANITIES IN VIEW OF SCIENTIFIC AND TECHNICAL RATIONALITY.
OF A CERTAIN IRONIC PROGRAMME OF WOLF LEPENIES
AND ULRICH BECK 145**

Iwona Taranowicz

**IRRETRIEVABLY LOST INNOCENCE? SOCIOLOGY IN THE PLIERS OF
TECHNICAL AND MEDICAL RATIONALIZATIONS 162**

Marek Nowak

**SCIENTIFIC ASSOCIATION. NGO, PROFESSIONAL SELF-GOVERNMENT,
OR MAYBE SOMETHING ELSE? 182**

PART 3. UNIVERSITY IN THE CURRENT TIMES

Przemysław Pluciński

**UNIVERSITY AND THE SPIRIT OF THE ERA.
DOUBTS ABOUT THE OLD IDEA IN THE MODERN CONTEXTS 197**

Tomasz Szkudlarek

WORKERS OF KNOWLEDGE AND ACADEMIC EDUCATION 215

Oskar Szwabowski

UNIVERSITY AS A FACTORY 238

Maria Mendel

UNITENTORIUM: GOOD UNIVERSITY IS ELSEWHERE, CLOSER 256

SUPPLEMENT:

Max Horkheimer

RESPONSIBILITY AND STUDIES 267

ABOUT THE AUTHORS 285